

Türkiye'de Psikoloji Uygulama, Araştırma ve Yayınlarında Etik İlkeler: Tartışma V

Afet Bölgelerinde Yapılan Psikoloji Araştırmalarında Uyulması Gereken Etik İlkeler

Türk Psikologlar Derneği

Giriş

1. Türk Psikologlar Derneği Marmara Depreminin ardından geçen ilk 3 ay boyunca deprem bölgesinde hiç bir araştırma yapmamış ve acil psikolojik yardım çalışmalarına katılan hiç bir üyesinin de araştırma yapmasına izin vermemiştir.

2. Dünyadaki yaygın uygulamalar, afetlerden sonra yapılacak psikolojik araştırmaların, afetzedelerin psikolojik özellikleri dikkate alınarak ve belli etik ilkeler çerçevesinde yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Türk Psikologlar Derneği de bundan sonra afet bölgelerinde yapılacak psikolojik araştırmaların belirli etik ilkeler çerçevesinde yapılmasını hedeflemektedir.

3. Bu amaçla UNICEF belgelerinden de yararlanılarak aşağıdaki etik kurallar oluşturulmuştur.

4. Türk Psikologlar Derneği, afet bölgelerinde araştırma yapmayı planlayan tüm üyelerinin bu etik ilkelere uymalarını zorunlu tutmaktadır. Dernek Üyesi olmayan psikologlar ve psikoloji öğrencileri ile yakın meslek dalları uzmanlarının da bu evrensel afet araştırması etik kurallarına uymaları beklenmektedir. Türk Psikologlar Derneği, düzenlediği kongrelere ve yaptığı süreli yayınlara gönderilecek konuyla ilgili tüm araştırmaları, yapılırken bu kurallara uyulup uyulmadığı yönünden denetleyecektir.

5. Afet bölgelerinde Türk Psikologlar Derneği adına araştırma yaptığını söyleyen kişilerin Dernek Merkezine bildirilmesi önemle rica olunur.

Etik İlkeler

Aşağıda sıralanan ilkelerin tümüne uyulması zorunludur.

Araştırmaların Amacı

1. Araştırmalar afet bölgesinde varolan sorunları anlamayı ve elde edilen bilgiler doğrultusunda bu sorunları çözmeye yönelik müdahaleleri de içeren bir proje kapsamında yürütülmeli, yalnızca araştırmacının merakını gidermeye yönelik ölçme ve değerlendirme amacı taşımamalıdır.

2. Araştırmalar bölgede yaşayanların yaşam kalitesini araştırmaya ve/veya sorunlarını çözmeye yönelik olmalıdır.

Araştırmaların Türü

Yukarıda belirtilen ilkelerle genel anlamda tutarlı olmak koşuluyla aşağıda belirtilen çalışmalar yapılabilir:

1. Afet bölgesindeki sorunların türünü ve derecesini belirlemeye yönelik durum saptama araştırmaları,

2. Afetzedelere yardım sırasında kullanılacak mevcut kaynakları (personel vb.) ve bu kaynakların nasıl etkin kullanılabileceğini saptamaya yönelik, yol gösterici, çözüm öneren araştırmalar,

3. Yürütülen bir yardım projesinin ne derece etkili olduğunu ve amaçlarına ne oranda ulaştığını saptamaya yönelik değerlendirme çalışmaları,

4. Yardım edenlerin sorunlarına (tükenmişlik hali vb.) yönelik araştırmalar.

Araştırmaların Süresi

Araştırmaya katılması beklenen bütün katılımcılara aşağıdaki bilgileri içeren bir bilgi formu verilmelidir:

1. Söz konusu araştırmanın amacının afet-zedelere psikososyal yardım ve destek için gerekli bilgileri toplamak ve bu bilgiler ışığında bundan sonra yapılacak olan yardım çalışmalarını yönlendirmek olduğu belirtilmelidir. Bu bilgileri içeren kısa bir yazılı belge katılımcılara verilmeli, sözlü olarak da açıklanmalıdır.

2. Hiç kimse araştırmaya katılmaya zorlanmamalı, katılım tamamen kişinin özgür iradesiyle olmalıdır. Kişilerin alacakları psikolojik yardımın, araştırmaya katılmak ile bağlantılı olmadığı, araştırmaya ister katılsın ister katılmasınlar, her türlü yardımdan yine yararlanabilecekleri mutlaka belirtilmelidir.

3. Araştırmanın amacı gereği zorunlu olmadıkça ölçek vb. Araçların uygulanması psikolojik hizmet verildikten sonra yapılmalıdır.

4. Araştırmada veri toplamak amacıyla hazırlanmış olan anket ve ölçekler uygulamaya başlamadan önce, uygulama yapılacak bölgelerdeki ilgili kamu yetkilileriyle görüşülmeli ve onay alınmalıdır (örneğin, bölge valisi, kriz masası, mülkü amirler).

5. Araştırmaya katılacak kişilere, elde edilecek bilgilerin nerede ve nasıl kullanılacağı ve araştırmanın bitiminde sonuçların katılımcılara verilip verilmeyeceği açıkça belirtilmelidir.

6. Araştırmada çocukların kullanıldığı durumlarda, bir ebeveyn ya da velayete sahip biri, araştırma hakkında tam olarak bilgilendirilmeli ve onay alınmalıdır.

7. Psikolojik ve psikiyatrik ölçümler/veriler yalnızca ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlarca ya da ruh sağlığı uzmanlarından süpervizyon alan eğitilmiş personel tarafından toplanmalıdır.

8. Araştırmalarda kullanılan bütün materyaller ölçümün yapıldığı örneklem grubuna uygun olmalıdır. Araştırmada katılımcılara, mümkün olduğunca onları rahatsız etmeyecek ve onları etkilemeyecek bir tarzda yaklaşılmalıdır.

9. Bütün araştırmalarda, katılımcılara kimliklerinin gizli kalacağı garantisini verilmeli, toplanan bütün veriler güvenli bir yerde saklanmalıdır. Takip ya da tekrar katılımcılara ulaşılması gerekmeyen durumlarda kesinlikle kimlik bilgileri alınmamalıdır. Diğer durumlarda ise yalnızca şifre, rumuz ya da sayı ankette yer almalı, kimlik bilgileri anket üzerinde olmamalı araştırmacı tarafından gizli bir şekilde tutulmalıdır.

10. Mahremiyeti sağlayabilmek için bireysel görüşmeler ya da uygulamalar güvenli ve ayrı bir mekanda yapılmalıdır.

11. Uygulamaya başlamadan önce kişi ile bir öngörüşme yapılmalıdır.

12. Araştırmaya katılan kişiler soru sormaları ve kaygılarını dile getirmeleri için teşvik edilmelidir.

13. Araştırmacı gerektiğinde katılımcıya destek verebilmek amacıyla görüşme sonunda mutlaka zaman ayırmalıdır.

14. Çevirmen ya da yorumcuların kullanıldığı durumlarda bu kişiler özenle seçilmeli ve deneklerin durumu hakkında bilgilendirilmelidir. Gizliliğe ilişkin konularda mutlaka bilgi verilmeli, gerektiğinde mülakatlardan sonra çevirmenlere de gerekli bilgiler ve destek sağlanmalıdır.

15. Araştırma sonuçları ile ilgili gerekli bilgiler araştırmaya katılan kişilere ve diğer ilgililere zamanında verilmelidir. Projenin gerçekleşmesine ilişkin eylem planları ilgili kişilerle tartışılmalıdır.

Türk Psikoloji Dergisi (TPD) Yazım Kuralları

Türk Psikoloji Dergisi (TPD)'nde görgül çalışmalara ve derleme türü yayınlara (en son literatürü kapsamlı bir şekilde kapsayan yazılar, meta-analiz çalışmaları, model önerileri, olgu sunuları ve tartışmalar vb.) yer verilmektedir. Tüm yazılar Amerikan Psikologlar Birliği tarafından yayınlanan 'Publication Manual of American Psychological Association (4. Baskı), 1994' adlı kitapta belirtilen yazım ilkelerine uygun olarak yazılmalıdır. Türkçe yazım kurallarıyla ilgili yeni bir bilgi sizlere ulaştırılmaya kadar Dergimizin son sayısındaki yazım kuralları dikkate alınmalıdır.

GENEL İLKELER

1. Dergiye gönderilecek yazılar, A4 boyutlarında beyaz kağıda üst, alt, sağ ve sol boşluk 2,5cm bırakılarak (16 x 24,7'lik alana) çift aralıklı ve düz metin yazılmalıdır (Bu ölçüler, gönderilen tablo ve grafiklerin dergi sayfa boyutları dışına taşmaması ve daha kolay kullanılmasını sağlayacaktır).

2. Yazılar 5 kopya olarak gönderilmeli ve uzunluğu 25-30 sayfayı geçmemelidir.

3. Yazılarda Türk Dil Kurumu'nun yazım kılavuzu örnek alınmalı, yabancı sözcükler yerine olabildiğince Türkçe sözcükler kullanılmalıdır. Türkçe'de pek alışılmamış sözcükler yazıda kullanılırken ilk geçtiği yerde yabancı dildeki karşılığı parantez içinde verilmelidir. (Türkçe ve İngilizce)

4. Yazılar başlık sayfası, özet (Türkçe ve İngilizce), anahtar sözcükler, ana metin, kaynaklar, ekler, tablolar, şekil başlıkları, şekiller, yazar notları ve yazışma adresi ile genişletilmiş İngilizce uzun özet (summary) bölümlerini içermelidir.

a) **Başlık sayfası:** En fazla 10-12 kelimeden oluşan makale başlığı, kısa başlık (kelimeler arasındaki boşluklar ile beraber en fazla 50 karakter), yazarların adı ve soyadı, ünvanı ve çalıştığı kurumu içermelidir.

b) **Özet ve anahtar sözcükler:**

Özet, Türkçe ve İngilizce olmak üzere her iki dilde 'Özet' ve 'Abstract' başlıkları altında 200 kelimeyi geçmeyecek şekilde olmalıdır. Anahtar sözcükler (3 ile 10 arasında) Türkçe özetin altında 'Anahtar Sözcükler' ve İngilizce özetin altında 'Key words' başlığı kullanılarak verilmelidir. Türkçe ve İngilizce özetin her biri yeni bir sayfadan başlamalıdır.

c) **Ana metin:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Görgül makalelerde metin, sırasıyla giriş, yöntem, bulgular ve tartışma bölümlerinden oluşmalıdır. Derleme türü makalelerde, makalenin içeriğine bağlı olarak bu sıra izlenmeyebilir. Kısa başlık her sayfanın sağ köşesinde, yanında sayfa numarası olacak şekilde tekrarlanmalıdır. Ana metnin ilk sayfası makalenin başlığı ile başlamalıdır. Başlıktan sonra, "Giriş" alt başlığı yazılmadan paragraf ile metne başlanmalıdır. Yöntem, Bulgular ve Tartışma bölümleri yeni bir sayfadan başlamaz. Bir bölüm bittikten sonra, aynı sayfada diğeri onu izler.

Giriş bölümü makalenin başlığı ile başlamalıdır ve yapılan araştırma ile ilgili olarak, literatürdeki yaklaşım ve bulgular ile araştırmanın amacını içermelidir.

Yöntem bölümü örneklem, veri toplama araçları ve işlem olmak üzere 3 alt bölümden oluşmalıdır.

Bulgular araştırmanın denencelerini test etmek amacı ile kullanılan istatistiksel analizleri, her değişkene ait ortalama ve standart sapma değerlerini içermelidir. Tablolar ve şekiller ayrı bir sayfada yazının en sonunda verilmelidir.

Sıklıkla kullanılan istatistiksel teknikler metin içinde rapor edilirken aşağıda belirtilen şekilde olmalıdır:

Varyans analizi:

...yaş değişkeninin temel etkisi anlamlıdır, $F(1,123) = 5.43, p < .05$.

Korelasyon ve kay-kare değerleri rapor edilirken denek sayısı (n) ve t, F çoklu karşılaştırmalar (Tukey testi gibi) rapor edilirken serbestlik derecesi (sd) mutlaka verilmelidir. Regresyon analizleri rapor edilirken R, R², F, Beta, T ve p değerleri verilmeli; faktör analizi rapor edilirken ise her bir faktör altındaki maddelerin faktör yükleri (factor loadings) ve her bir faktörün açıkladığı varyans bilgileri verilmelidir.

Tartışma bölümü, araştırma bulgularının literatür ışığında açıklanmasını, tartışılmasını içermelidir.

d) **Kaynaklar:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Metin içinde belirtilen tüm kaynaklar 'Kaynaklar' listesi içinde yer almalıdır.

Metin içinde kaynaklara atıfta bulunurken yazarların soyadları ve yayın tarihi kullanılır. Örnekler:

- Savaş (1985) ...
- Savaş'a (1985) göre ...
- File ve Smith (1992) ...
- File ve Smith'e (1992) göre ...
- Martin, Sheldon ve Yaffee (1994)...

Yazar sayısı 3 ile 5 arasında ise, metin içinde geçtiği yerde yukarıda olduğu gibi verilir, daha sonra ise Martin ve arkadaşları (1994) ... olarak verilmelidir.

Yazar sayısı 6 veya daha fazla ise metin içinde ilk geçtiği yerden itibaren Smith ve arkadaşları (1980) olarak verilmelidir.

Parantez içinde cümle sonunda birden fazla esere atıfta bulunuluyor ise kaynaklar alfabetik sıra ile verilmelidir.

... (Doğan, 1987; Klef ve Dobson, 1990; Smetih ve ark., 1980; Winson, George ve Zeng, 1986).

Kaynaklar bölümünde kaynaklar alfabetik sıra ile verilmelidir. Birden fazla yazarlı Türkçe ve yabancı kaynaklar için son yazarın soyadından önce '&' işareti kullanılmalıdır. Kaynakların yazım kuralları ile ilgili olarak lütfen dergimizin son sayısını (43. sayı) dikkate alınız.

e) **Ekler:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Araştırmada kullanılan ölçekler gibi ek bilgileri içerir.

f) **Tablolar:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır ve her bir tablo ayrı bir sayfada verilmelidir. Tabloların verilme şekli ile ilgili olarak dergimizin 43. sayısı dikkate alınmalıdır. Tablo numarası ve Tablo başlığı tablonun üstünde yer almalıdır.

g) **Şekil başlıkları ve şekiller:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Şekil numarası ve şekil başlıkları aynı sayfada alt alta verilmelidir. Şekillerin her biri ise ayrı sayfalarda verilmelidir. Özel baskı gerektiren şekil ve fotoğrafların masrafi yazardan alınır.

h) **Yazar notları:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Eğer araştırma bir tez çalışmasının özeti ise veya araştırmayı destekleyen kurum(lar) var ise bu bölümde belirtilmelidir. Ayrıca araştırmacının, araştırmaya katkılarından dolayı teşekkür etmek istediği kişiler de bu sayfada belirtilmelidir.

i) **Yazışma adresi:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Yazarın veya yazarlardan bağlantı kurulabilecek olan kişinin adresi, telefon numarası ve varsa faks numarası ile e-posta adresi bu bölümde yer almalıdır. Tek kopya olması yeterlidir.

i) **Genişletilmiş İngilizce özet (summary):** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Çift aralıklı, 4-10 sayfa uzunluğunda olmalı; giriş, yöntem, bulgular ve tartışma bölümlerini içermelidir.

5. Yazılarda ifade edilen düşüncelerden yazarları sorumludur.

6. TPD'de yayınlanan yazılardan ancak kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yazının içeriğinde olabilecek çarpıtmalardan alıntıyı yapan ve yayınlayan kişi ya da kuruluşlar yasalar karşısında sorumludur.

7. TPD'ye gönderilen yazılar yayınlansın ya da yayınlansın geri gönderilmez.

8. Yazı, yayına kabul edildikten sonra yazarından Word 6.0 veya sonrası sürümü ile yazılmış bir kopyası, 3,5 inchlik diskette istenir.

9. Yayın Kurulu, yazıda gerekli gördüğü sözcükleri değiştirebilir.

10. Kurallara uymayan yazılar yayınlanmaz.

11. TPD'nde yayınlanan yazılar için herhangi bir ücret ödenmez. Ancak makale yayımlandıktan sonra, yazar TÜBA'ya başvurduğu takdirde, TÜBA'nın uluslararası yayınları özendirme fonu kapsamında belirlenen maddi ödülü talep edebilir.

12. Yayınlanan her araştırmanın verilerinin 5 yıl süre ile araştırmacı tarafından saklanması zorunludur. Gerek yayın politikamız gerekse dahil olduğumuz uluslararası yayın kuruluşlarının kuralları gereğince zaman zaman bazı yazıların verileri ve analiz programları yazarlarından istenebilecektir.

Türk Psikoloji Dergisi (TPD) Derleme Yazıları İlkeleri

Dergimizin gelecek sayılarında yer alacak yayınların iki ana grupta toplanmasına karar verilmiştir. İlk grupta geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ile sınırlı kalmayacağı umulan görgül çalışmalar, ikinci grupta ise aşağıdaki beş grupta toplanan gözden geçirme, model önerme ve olgu sunuları çalışmaları yer alacaktır. Yurt içinde ve dışında yaygın olarak üzerinde durulan ya da ilgi gören konularda en son literatürün kapsamlı bir şekilde sunulduğu derlemeler.

1. Okuyucu kitlesinin yararlanabileceği konulardaki görgül çalışmaların derlenmesi ya da gözden geçirilmesi.
2. Okuyucu kitlesinin yararlanabileceği konularda meta-analitik değerlendirmeler.
3. Kuramsal literatürlerdeki birikimlerin neden-sonuç ilişkilerini içeren model önerileri şeklinde sunulması.
4. Olgu sunuları ve tartışmalar.

Birinci grupta yer alan yazılardaki esas, okuyucuyla bir alanı değişik boyutları ile tanıtmak ve geniş bir perspektif sunabilmektir. Hedef, çoğunluğunu akademisyen, uygulayıcı ve öğrencilerin oluşturduğu okuyucu kitlesini kuramsal ve görgül literatürdeki farklı sorular, yaklaşım ve bulgularla tanıştırmak ve bu konuda güvenilir, zengin bir kaynak oluşturmaktır. Bu yazılarda yapılmış olan çalışmaların, yaklaşımların ve bulguların tekdüze bir şekilde sunulmasının ötesine geçilmesi amaçlanmaktadır. Diğer bir deyişle, bu yazılarda iki boyutlu literatür özetlemeleri yerine, yeni sorular ve çalışmalara zemin hazırlayabilecek nitelikte akademik ürünlerin oluşturulması hedeflenmektedir.

İkinci grup yazılarda, belirli bir alanda yayınlanmış olan çalışmaların niceliksel olarak yorumu ve gözden geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu gruptaki yazıların birinci gruptakilerden farkı, gözden geçirilen yazıların görgül çalışmalar ile sınırlandırılmış olmasıdır.

Üçüncü grupta yer alan çalışmalar ise, belirli bir konuda yayınlanmış olan görgül çalışmaların niceliksel değil istatistiksel ya da meta-analitik yöntemlerle gözden geçirilip özetlenmesi olarak tanımlanmıştır. Bir konuda yapılmış görgül çalışmaların bulgularının istatistiksel olarak kümülatif bir şekilde ifade edilmesinde kullanılan bir teknik olan meta-analizi, olayları ve ilişkileri anlamak için, tek bir çalışmada gerçekleşmesi olası olmayan geniş bir perspektif sağlar.

Dördüncü gruptaki yazılar, örtük değişkenler arasındaki nedensel ilişkilerin irdelendiği model önerilerini içermektedir. Psikolojide, sosyal, kişilik ve örgüt psikolojisi başta olmak üzere birçok alanda, örtük değişkenler arasındaki ilişkiler nedensel modeller çerçevesinde yapılandırılmakta ve test edilmektedir.

Olgu sunularının temel hedefi ise, uygulamalı alanda çalışan psikologlar arasındaki bilgi alışverişini geliştirmek ve uygulamalı alanlardaki öğrenciler için iyi bir kaynak oluşturmaktır. Amaç, olguların sadece aktarılması değil, içsel tutarlığı olan belirli bir kuramsal çerçeve içerisinde sunulup tartışılması ve hatta farklı kavramlar açısından irdelenmesidir.

AKADEMİK DANIŞMANLARA TEŞEKKÜR

Türk Psikoloji Dergisi yazı değerlendirme sürecinin başarısı bu süreçte görev alan danışmanların katkılarına bağlıdır. Türk Psikoloji Dergisi yazı değerlendirme sürecine 1999 yılında katkıda bulunan Akademik Danışmanlar Kurulu üyelerine meslekdaşlarımız adına teşekkür ediyoruz.

Türk Psikoloji Dergisi yazı değerlendirme sürecinde ayrıca gerekli görüldüğünde Akademik Danışmanlar Kurulu üyesi olmayan, kendi alanlarında uzman meslekdaşlarımız da görev almaktadırlar. Aşağıda adları geçen meslekdaşlarımız 1999 yılında Türk Psikoloji Dergisi yazı değerlendirme sürecine zaman ayırarak titiz emekleriyle katkıda bulunmuşlardır. Katkıları için kendilerine meslekdaşlarımız adına teşekkür ediyoruz.

- Prof. Dr. Ali Baykal
- Prof. Dr. Ali Gitmez
- Yrd. Doç. Dr. Bengi Öner
- Doç. Dr. Refia Palabıyıkoglu
- Yrd. Doç. Dr. Nuray Sakallı

KONGRELER

Yurtiçi

24 Şubat-8 Haziran 2000 (Her Perşembe)

Psikoloji'de Yeni Gelişme ve Sorunlar Semineri
Düzenleme Kurulu: Prof. Dr. Sirel Karakaş, Araş.
Gör. Belma Bekçi
Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü
Deneysel Psikoloji Anabilim Dalı
Toplantı Yeri: Bedrettin Cömert Salonu
Hacettepe Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi Binası E Kapısı
Toplantı Saati: Her Perşembe 13.30-17.00 arası

11-13 Mart 2000

Gestalt Terapi Eğitimi 1
Başvuru: Psikolojik Değerlendirme, Terapi ve
Eğitim Merkezi
Uğur Mumcu Cad. Uğur Mumcu Sok. 58/1
G.O.P. Ankara
Tel: 0 312 447 74 73 Faks: 0312 447 74 23
Düzenleyen: Doç. Dr. Ceylan Tuğrul
Son Başvuru Tarihi: 5 Mart 2000

6-7 Nisan 2000

Özel Eğitimde Aile Eğitimi Sempozyumu
T.C. Milli Eğitim Bakanlığı
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri
Genel Müdürlüğü,
Yer: MEB Şüra Salonu, MEB Kampüsü
Beşevler-Ankara
Tel: 0 312 212 76 17-18-19 Faks: 0 312 213 13 56
Son Başvuru Tarihi: 3 Mart 2000

10-13 Mayıs 2000

X. Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Kongresi
Düzenleyen: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalı
Başvuru: Doç. Dr. Müge Tamar EÜTF Çocuk
Psikiyatrisi AD 35100 Bornova-İzmir
Tel: 0 232 374 77 66-0 232 343 43 43/3418-3420
Fax: 0 232 388 61 51
E-mail: caydin@egenet.com.tr
Son Başvuru Tarihi (Bildiri için): 15 Mart 2000

5-9 Eylül 2000

IV. Türk-Alman Psikiyatri Kongresi (Göç ve Kişilik)
Düzenleyen: Uludağ Üniversitesi Psikiyatri Anabilim
Dalı, Bursa-Türkiye
Başvuru: Prof. Dr. Suna Taneli Uludağ Üniversitesi
Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Görükle
Kampüsü 16059 Bursa-Türkiye
Tel: 224 442 91 20 Faks: 224 442 80 85
E-mail: sunasu@uludağ.edu.tr

Son Başvuru Tarihi (Bildiri için): 15 Nisan 2000

17-20 Mayıs 2000

IX. Anadolu Psikiyatri Günleri
Düzenleyen: Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Psikiyatri Anabilim Dalı Edirne
Başvuru: Prof. Dr. Ercan Abay Trakya Üni.
Tıp Fak. Psikiyatri A.B.D. Edirne
Tel, Faks: 0 284 235 28 21
E-mail: psikiyatri@trakya.edu.tr

20-22 Eylül 2000

XI. Ulusal Psikoloji Kongresi
"Yeni Binyılın Eşiğinde Türkiye'de psikoloji
Hayatın Neresinde"
Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi İzmir
Düzenleme Kurulu Başkanı: Doç. Dr. Melek
Göregenli
Başvuru Adresi: Ege Üniversitesi Edebiyat
Fakültesi
Psikoloji Bölümü 35100 Bornova-İzmir
Tel: 0 232 388 40 00-1671 Faks: 0 232 388 11 02
e-mail: kongre2000@edebiyat.ege.edu.tr

Yurtdışı

11-15 September 2001

XXXI Annual Congress of European Association
for Behavioural & Cognitive Therapies (EABCT)
Organisation, Interium
Birlik Sok. Akyıldız Sit. No: 24/B D.7
1. Levent-80620 Istanbul Turkey
Phone: +90 212 284 9459/60
e-mail: interium@turk.ne

14-16 Nisan 2000

Annual Society for Industrial-Organizational
Psychology Conference
Yer: New Orleans, Louisiana, USA.
Contact: Lee Hakel, SIOP, PO Box 87, 745 Haskins
Rd (Ste A), Bowling Green, OH 43402-0087, USA.
Fax: intl +1-419-352-2645
e-mail: Lhakel@siop.bgsu.edu

16-19 Temmuz 2000

Brighton Centre Brighton United Kingdom For
Further Information: ICIS 2000 Secretariat
CASA - School of Cognitive and Computing Sciences
University of Sussex Brighton BN1 9QH United
Kingdom
Tel: +44 1273 678448 Fax: +44 1273 671320
e-mail: icis2000@cogs.susx.ac.uk
Web: www.isisweb.org/confsh.htm

TÜRK PSİKOLOJİ YAZILARI

abonelik formu

Türk Psikoloji Yazıları, Türk Psikologlar Derneği'nin bir yayınıdır.
Üyelik aidatının yatırılmış olması koşuluyla, tüm üyelere ücretsiz olarak gönderilir.

adı soyadı:

iş adresi:

ev adresi:

yazışma adresi:

dergilerinizin hangi adresinize gönderilmesini istiyorsunuz?

ev adresi () iş adresi ()

lütfen adres değişikliğini en kısa sürede bildirin.

şehir / ülke:

posta kodu:

ev tel:

faks:

iş tel:

e-mail:

mesleğiniz:

öğrenci iseniz lütfen bölümünüzü belirtiniz

kurum ise, çalışma
alanı:

ABONELİK SEÇENEKLERİ

(Aşağıdaki seçeneklerden istediğinizi işaretleyiniz)

() BİREYSEL

() KURUMSAL

() 2000 yılı 5.000.000 TL. Yurtdışı 35\$ ya da 50DM

() 2000 yılı 12.000.000 TL

() 2000-2001 yılları 9.000.000 TL. Yurtdışı 50\$ ya da 70DM

() 2000-2001 yılları 18.000.000 TL

ÖDEME SEÇENEKLERİ

(Aşağıdaki seçeneklerden istediğinizi işaretleyiniz ve gerekli bilgileri yazınız)

- () tarihinde **makbuz karşılığı** elden ödedim.
- () tarihinde numaralı makbuz karşılığı Türk Psikologlar Derneği'nin **Yapı Kredi Bankası Mithatpaşa Şubesi 1002996-7** numaralı banka hesabına yatırdım.
- () tarihinde Türk Psikologlar Derneği'nin **105222** numaralı posta çeki hesabına yatırdım.
- () tarihinde Dernek Genel Merkezinde **Kredi Kartı** ile ödedim.
- () Kredi Kartımdan abonelik ücretinin alınmasına izin veriyorum (**UYARI!** Bu işlemin geçerli olabilmesi için ayrı bir form doldurmanız gerekmektedir. Bu formu derneğimizden ya da WEB sitemizden alabilirsiniz).

PPD makbuz numarası:

YAZIŞMA ADRESİ:

Meşrutiyet Cad. 22/12 Kızılay 06640 ANKARA

P.K. 117, 06662 Küçükesat ANKARA

Tel: (0-312) 425 67 65 Faks: (0-312) 417 40 59

WEB: <http://www.psikolog.org.tr> E-mail: bilgi@psikolog.org.tr

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

Cilt 15 • Sayı: 45 • Haziran 2000

ISSN 1300-4433

TÜRK PSİKOLOJİ DERGİSİ

Ψ

TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ

TÜRK PSİKOLOJİ DERGİSİ

Turkish Journal of Psychology

Cilt 15, Sayı 45, Haziran 2000

(Volume 15, No. 45, June 2000)

Türk Psikologlar Derneği Yayınıdır
Official Publication of the Turkish Psychological Association**Sahibi**Türk Psikologlar Derneği Yönetim Kurulu adına
Doç. Dr. İhsan Dağ**Yayın Yönetmeni**

Prof. Dr. Orhan Aydın

Yardımcı Yayın Yönetmenleri (Soyadına Göre Alfabetik Sırada)Yrd. Doç. Dr. Belgin Ayvaşık
Doç. Dr. Serdar M. DeğirmenciogluDoç. Dr. Melike Sayıl
Yrd. Doç. Dr. Canan Sümer**Akademik Danışmanlar Kurulu (Soyadına Göre Alfabetik Sırada)**

Doç. Dr. Melda Akçakın	Prof. Dr. Aydan Gülerce	Prof. Dr. Ferhunde Öktem
Doç. Dr. Ercan Alp	Doç. Dr. Sami Gülgöz	Prof. Dr. Necla Öner
Doç. Dr. Sibel Arkonaç	Doç. Dr. Gülden Berkem Güvenç	Doç. Dr. Banu Öney
Yrd. Doç. Dr. Zeynep Aycan	Prof. Dr. Selim Hovardaoğlu	Prof. Dr. Ahmet Rüstemli
Yrd. Doç. Dr. Sibel Kazak Berument	Prof. Dr. Olcay İmamoğlu	Doç. Dr. Oya Somer
Yrd. Doç. Dr. Reyhan Bilgiç	Doç. Dr. Benal İnceer	Prof. Dr. Diana Sunar
Prof. Dr. Nuri Bilgin	Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı	Doç. Dr. Nebi Sümer
Doç. Dr. Reşit Canbeyli	Prof. Dr. Sirel Karakaş	Doç. Dr. Deniz Şahin
Prof. Dr. Doğan Eker	Prof. Dr. Nuray Karancı	Prof. Dr. Nail Şahin
Doç. Dr. Canan Ergin	Yrd. Doç. Dr. Ayda Tekok Kılıç	Prof. Dr. Nesrin Hisli Şahin
Doç. Dr. Buket Erkal	Prof. Dr. Ayhan Koç	Prof. Dr. Suna Tevrüz
Prof. Dr. Güler Okman Fişek	Doç. Dr. Şeyda Kozcu	Prof. Dr. Yurdal Topsever
Yrd. Doç. Dr. Fatoş Gökşen	Prof. Dr. Falih Köksal	Doç. Dr. Ünsal Yetim
Doç. Dr. Melek Göregenli	Doç. Dr. Biran Mertan	Prof. Dr. Perin Yolaç

Teknik Koordinasyon

Psk. Bahar Öz

Abone İşleri Sorumlusu

Rahime Tilgeler

Dernek Genel Merkezi: Meşrutiyet Cad. 22/12 Kızılay, 06640 ANKARA

Tel: (0-312) 425 67 65 Faks: (0-312) 417 40 59

E-posta: bilgi@psikolog.org.tr

Web: http://www.psikolog.org.tr

Yazışma Adresi: Yrd. Doç. Dr. Belgin Ayvaşık

ODTÜ Psikoloji Bölümü: 06531 Ankara

Tel : (0-312) 210 51 12 • Faks: (0-312) 210 12 88

E-posta: abelgin@metu.edu.tr

Abone İşlemleri İçin

Posta Çeki Hesap No: 105222

Banka Hesap No: 1002996-7

(Yapı Kredi Bankası-Mithatpaşa Şubesi, Ankara)

Sayfa Düzeni: Ejder Korkmaz

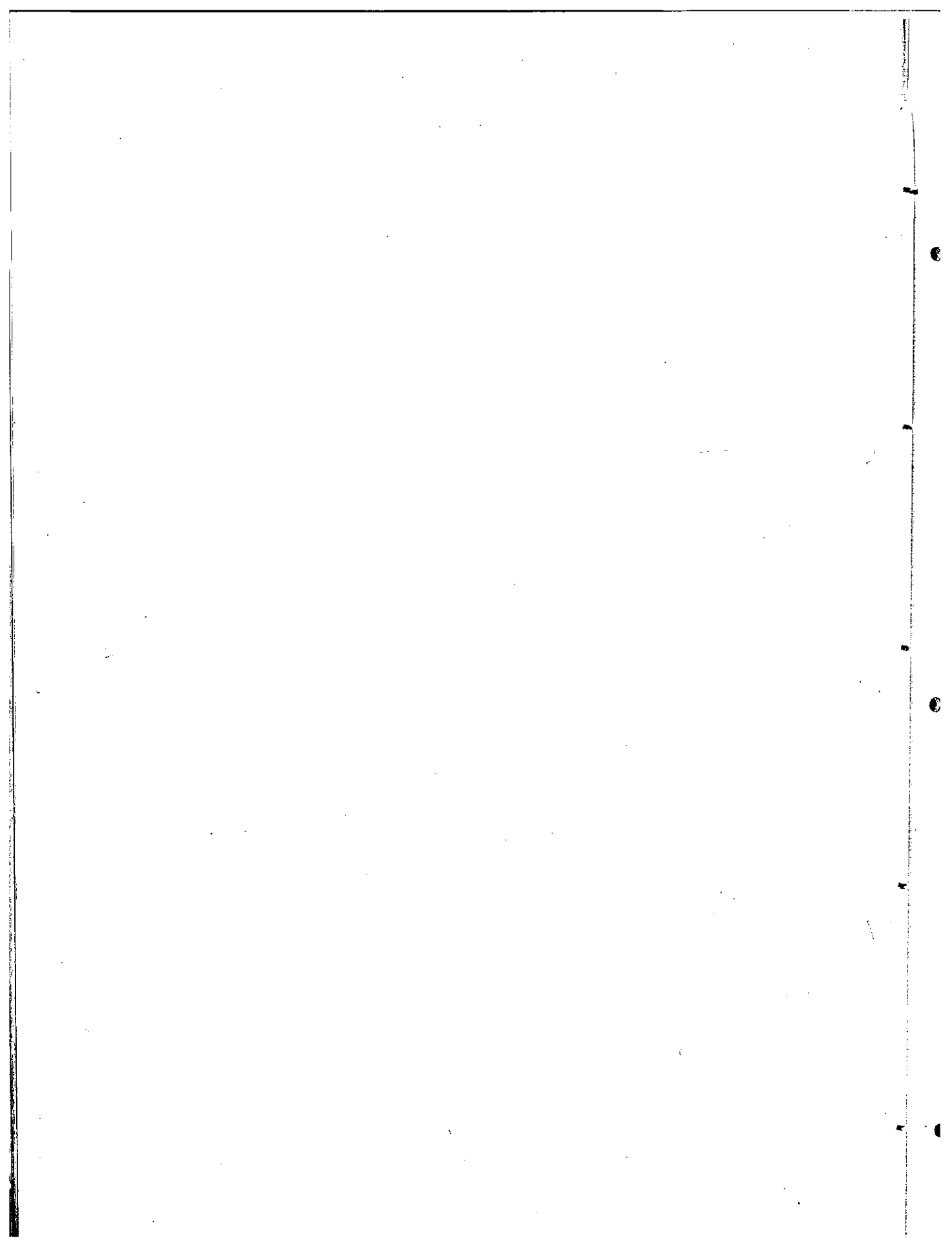
Baskı: DETAMAT Büyük San. 1. Cad. 99/89 ANKARA • Tel: (0-312) 384 47 21

İÇİNDEKİLER

<i>Türk Psikologlar Derneği</i>	Işık Savaşır'ın Anısına	i
<i>Türk Psikologlar Derneği</i>	Yayın Yönetmenlerinden	ii
<i>S. Gülgöz ve S. B. Odabaşı</i>	Yabancı Dilde Bir Metinden Bilgi Edinme: Metnin ve Bilginin Etkileri	1
<i>H. C. Sümer, N. Sümer, O. S. Çifci ve K. Demirutku</i>	Subay Kişilik Özelliklerinin Ölçülmesi ve Yapı Geçerliği Çalışması	15
<i>S. Amado</i>	Farklı Dikkat Düzeylerinin Örtük ve Açık Bellek Üzerindeki Etkileri	41
<i>M. E. Kuşdil ve Ç. Kağıtçıbaşı</i>	Türk Öğretmenlerin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı	59
<i>M. Eskin</i>	Türkiye'de Psikoloji Uygulama, Araştırma ve Yayınlarında Etik İlkeler, Tartışma V: Klinik Psikolojide Etik Uygulamalar	81
<i>K. Alat</i>	APA Tarafından Tavsiye Edilen Elektronik Referans Biçimleri	85
<i>Türk Psikologlar Derneği</i>	TPD Yazım Kuralları	87
	TPD Derleme Yazıları İlkeleri	89
	Akademik Danışmanlara Teşekkür	90
<i>Türkiye Bilişim Derneği</i>	Bilişim Toplumuna Giderken, Psikoloji, Sosyoloji ve Hukuk'ta Etkiler Sempozyumu 2001	91

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Akademi Konseyi'nin 15.10.1996 tarihli toplantısında kabul edilen, "Bilimsel Dergilere Destek Esasları" uyarınca ve TÜBA ile Türk Psikologlar Derneği arasında imzalanan 16.12.1996 tarihli protokol çerçevesinde, Türk Psikoloji Dergisi'nin 2000 yılında yayımlanacak iki sayısının baskı masraflarına TÜBA tarafından mali destek sağlanmaktadır.

Türk Psikoloji Dergisi (Turkish Journal of Psychology) is covered, beginning with Vol. 10(34) 1995, in Institute for Scientific Information (ISI®) products. Information on the contents of this journal is presented to the users of Research Alert®, SocialSciSearch® and Current Contents® / Social & Behavioral Sciences. Copies of individual articles may also be obtained through ISI®'s document delivery service, The Genuine Article™.

PROF. DR. IŞIK SAVAŞIR

25.04.1940 - 14.03.2000

**TÜRKİYE'DE PSİKOLOJİ BİLİMİNİN GELİŞMESİNDE
ÖNCÜLÜK EDEN VE HALEN ALANDA ÇALIŞAN BİRÇOK
PSİKOLOĞUN YETİŞTİRİLMESİNDE ÖNEMLİ BİR ROL OYNAMIŞ
OLAN, DEĞERLİ HOCAMIZ PROF. DR. IŞIK SAVAŞIR ARAMIZDAN
AYRILMIŞTIR. TÜRK PSİKOLOJİ DERGİSİ OLARAK, TÜM TÜRK
PSİKOLOJİ CAMİASININ DERİN ÜZÜNTÜSÜNÜ**

PAYLAŞMAKTAYIZ.

Yayın Yönetmenlerinden,

Haziran 1998 sayısından başlayarak, gelişim psikolojisi ve sosyal psikoloji alanlarıyla ilgili makalelerin değerlendirme sürecinden sorumlu olan yayın yönetmeni arkadaşımız Doç. Dr. Serdar M. Değirmencioğlu, bu sayıdan itibaren nöbetini tamamlayarak aramızdan ayrılmıştır. Kendisine, Türk Psikoloji Dergisi'nin kalitesini yükseltmek üzere yaptığı değerli katkılarından dolayı çok teşekkür ederiz.

Ayrıca yeni yardımcı yayın yönetmeni Dr. Nurhan Er'e hoşgeldin der, başarılar dileriz.